

Országos Egyetemi és Főiskolai Művészeti Fesztivál Szeged

Egyetemi színpadok és az intellektuális színház

Az abszurd színház Mrozek esetében nem egzisztencialista nihil, hanem állásfoglalást fejez ki — válaszként arra a kérdésre, hogy milyen elv vezeti műsorösszeállításában a **Budapesti EKME Fenestra** együttesét, Mészáros Tamás, az Országos Fesztivál egyik legizgalmasabb szakmai bemutatójának, a Mulatság-nak szimpatikus rendezője.

A beszélgetésből kiderült, hogy magyarországi ösbemutatónak tapsolhattunk a fesztivál 5-i műsora után a Kamaraszínházban, s a Mrozek-darab színrevitelével a Thália színházat másfél hónappal megelőzte az együttes. Lénárt Péter, aki a Tháliában rendezte a Mulatságot, látva az együttes pesti főpróbáját — Mészáros Tamás elbeszélése szerint —, úgy nyilatkozott, hogy sokban segítségére lesznek a látottak. Mészáros Tamás azt is elmondta, hogy a Mrozek-bemutató tervszerűen illeszkedik az együttes munkájába. Úgy érzi, hogy az abszurd darabok színrevitelével valami újat tudnak adni a nagy színházakhoz képest. A dinamikus és a statikus elleni harc — ezek az elvek vezették őket, amikor megteremtették a Mrozek-színpadot.

Az elbeszélés igazolta, hogy nem megalapozatlanok az együttes ambíciózus tervet. A darab szimbolikus mondanivalóját értő kitűnő rendezésnek és Virág Géza, Kurz Ferenc, László Tibor személyében a rendező intencióit realista eszközökkel megvalósító, tehetséges előadónak tapsolhatott a Kamaraszínház közönsége.

Mi a feladata az egyetemi amatőr együtteseknek? Műkedvelés vagy a hivatásos színházzal szemben is újat hozó kísérleti törekvések? — e kérdést szerepelt a Kamaraszínház 6-i bemutatói után a Bűntelenek, az Epeiosz-akció, az Es és holtak újra énekelnek, valamint a

Szifinx előadásairól rendezett anketon.

A **Keszthelyi Agrártudományi Főiskola Színházi Szeged** „Bűntelenek” című drámájának előadásával erejüket meghaladó feladatra vállalkoztak. Az erősen intellektuális műben elsősorban hatás-dramát láttak, s így a műkedvelés tipikus hibájába estek. Max Frisch Es és holtak újra énekelnek című drámájának előadó: a **Veszprémi Vegyipari Egyetem Irodalmi Színpada** — ugyanilyen hibákba esve, nem tudták megdálni a darab intellektuális jellegéből fakadó követelményeket, egy mozzanatra azonban fel kellett figyelniük: Fröhlich János Herberth alakítója meg tudta ragadni e figura szimbolikus értelmét, a fasizmuskok a szellemet provokáló s attól egy kicsit mindig tartó magatartásának lélektanát.

Jobban sikerült a két magyar mű bemutatója, Eörsi Ferenc Epeiosz akció című szatiráját nagy sikerrel vitte színre a **Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem színházi csoportja**, bár nem tudta függetleníteni magát a darab TV-változatának előadásától. A fesztivál egyik legnagyobb élményét hozta az **ELTE Universitás Együttesének** szereplése. A lélektani eszközökkel megírt, nagy leheletességű hordozó egyfelvonásost Hubay Miklós A színia című művét Ruszt József minden árnyalatot értő és érző rendezése vitte sikerre, a szereplők közül Solyom Kati a hivatásos színészek színvonalán remekelt életre keltve Théba királyfi-jének minden lelki rezdülését.

Az anketának azt a megállapítását, hogy az egyetemi színpadoknak különös feladatuk és lehetőségük egy intellektuális kísérleti színház megteremtése, a Universitas együttes produkciója támasztotta legjobban alá.

Bemutatók az Egyetemi Színpadon

A keddi esti forró siker, az EKME Fenestra együttesének versenyen kívüli Mrozek-bemutatója után szerda délután az Egyetemi Színpadon a tehetséges lanygel író két művét is láthattuk.

A **Szegedi Egyetemi Színpad** 3-án este nyilvános főpróbán már megtartotta a Piotr Ohéy mártírsága ösbemutatóját, a terem mégis zsúfolásig telt érdeklődőkkel. Paál István rendező munkája ezúttal kifogástalan volt, olyannyira, hogy a végső jelenet groteszkuságát még jobban fokozta kívülről bevitt magyarzó elemet — a holt Ohéy rúdra akasztva viszik ki a lakásból — a darabhoz tartozónak éreztük. Ezúttal a sok ötletes megoldás nem a külsőségességet jelezte, mert maga az alapvető elgondolás a darab szerkezeti sajátosságait is figyelembe vette. A szereplők a maximalisták nyújtották, élükön Török Virággal, aki illuzórikusan formálta meg Ohéyét, apró mozdulataiban és belső lényegét tekintve egyaránt meztöve a figurát. A másik jó alakítás Nagy Zoltán Tudósa volt. A tehetséges fiatal főiskolás fűg-vérig valódi karakterfigurát teremtett. A főszereplő Racsmany Mihály sikeresen adta vissza Ohéy szür-

keségét, de ezúttal talán egy árnyalattal többet adott hozzá saját egyéniségéből a mártírrá lett kispolgár halk-ságához.

A **Soproni Erdészeti és Falpari Egyetem** szintén Mrozek-darabban, az eleve sikert biztosító A nyílt tengeren-nel lépett fel ezen az estén. Sikerük annak köszönhető, hogy jól használták ki az egyes poeneket, de az előbbi produkcióval ellentétben nem hatoltak elég mélyre a kis tragikomédia elemzésében, és így a szereplők jellemének fejlődés-vonala, a külső alatti mrozeki mondanivaló csak a végső jelenetekben bukkant fel. Pápai László rendező egyetlen érdeme ezért az ötletes megoldások helyes felismerésében van.

Nagy várakozás előzte meg a **Tanárképző Főiskola Irodalmi Színpadának** bemutatóját is. A tanárképzősök Pomezansky György rendezésében kísérleti jellegű előadást produkáltak Peter Weiss a Vizsgálat című dokumentumdrámájával, illetve annak a Nagyvilágban megjelent részleteiből összeállított műsorról. A jó kéri-

Irodalmi színpadok, színjátszók bemutatóiról

A műsorösszeállítás komoly feladat

Április ötödikén, a Szegedi Egyetemi Színpadon olyan bemutatókat láthatunk, melyek műsoranyagát az egyes témák vezérfonala köré csoportosított szavalkók, táncok, zeneművek alkotják.

Szándékosan beszélünk csoportosításról, ugyanis az összeállítások szerkesztésbenl kivánnivalókat hagytak maguk után.

Az egyetlen előadás-módnak illusztris példáját szolgáltatja a **Bajai Tanítóképző Intézet Irodalmi Színpada**, Bontakozó élet című műsorának korfeszítő törekvése a balszerencsés vershúzások miatt nem nyújtott egységes képet. József Attila-, Radnóti-versekből kiragadott egy-egy mondat, esetleg néhány sor, jelmondat szükkült, s törvényszerűen megrövidítette a költemények mondanivalóját.

Dicséretre méltó formai törekvésekkel találkozunk a **Mosonmagyaróvári Agrártudományi Főiskola Irodalmi Színpadának** bemutatóján.

Dr. Bánlaci Pál összeállításában is újat mondott. Meg kell említenünk azonban, hogy a diafilm, versmondás, pantomim egyszerre történő színrevitelénél az auditív és vizuális hatások arányát nagyobb körültekintéssel kellett volna meghatározni, ugyanis a figyelemterelésre követező motívum veszített súlyából.

Ez utóbbi vonatkozik a **Nyiregyházi Tanárképző Főiskola Bessenyei György Irodalmi Színpadának** bemutatójára is. A Majd csak ellobban ez a gvehenna nyár című összeállítás egyik részletében a magnetofonzena helyett talán kifejezőbben hatott volna, ha a tánc koreográfiája a vers gondolati ritmusára épül.

Ragyogó versmondási technikájával méltán érdemelt ki elismerést Herczeg Edit, az együttes egyik szavalkója.

A délután kimagasló sikerét a **Budapesti Építőipari és Közlekedési Egyetem Irodalmi Színpada** aratta. Nem lehet addig üdv a földön címmel maguk az irodalmi színpad tagjai állították össze a műsort. Jó játékkal, jó versmondással

biztosították a folyamatos, koncentrált előadásmódot.

Az elmúlt húsz év politikai és társadalmi életének kiemelkedő eseményei képezték a vezérfonalt. A témaválasztás és előadása megbizonyította, hogy aktuális politikai kérdések marxista szellemű, művészi feldolgozása milyen jelentős szerepet tölthet be az egyetemi színpadok tevékenységében, s ennek eredményeként az előadásokat látogató nézőközönség tudatformálásában.

Nekik sikerült legszerencsésbben megalkotni azt az új egységet, amely magába ötvözte a feldolgozott irodalmi anyag hamisítatlan lényegét is.

Oláh Éva

Négy bemutatóról röviden

Wolfgang Weyrauch műve a Japán halászköz megrázó leleplezés, vádirat a felelőtlenség, a tragédiát okozó kísérleti atomrobbantás ellen.

A **Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karának Irodalmi Színpada**, Juhász János rendezésével döbbenetes erejű, kitűnő előadást produkált.

A **Budapesti Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Irodalmi Színpada** alig ötven perces műsorban hazánk húsz évének (1945-napjainkig) történetét elevenítette fel. A korabeli újságcikkekkel és Várnai Zseni, Sántha Ferenc, Váci Mihály, Szabó Pál, Galambos Lajos, Baranyi Ferenc, Csák Gyula, Somlyó György, Somogyi T. Sándor írásaiból jól összeválogatott műsor szép sikert aratott.

A **Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem színházi csoportja** (Bagi Aranka, Klampeczky Béla, Gali László) Csehov egyfelvonásosával lépett a Móra Ferenc Művelődési Otthon — sajnos nagyon kis létszámú — közönsége elé.

A maró gúnnyal megrajzolt finomkodóan primitív alakok közül a kerőt játvó Gali László alakítása emelkedett az átlag fölé. Nem volt szerencsés, hogy Natalja szerepét a reprezentatív megjelenésű Bagi Arának adták. Ilyen külsővel már Csehov korában sem kellett a hölgyeknek „kerőinségben” szenvedni és kapva-kapni az elsőt.

Mindannyiunk felháborodását kiváltotta 1963-ban egy újsághír és az ezt követő rádióriport. — „Valcsék Magdolna és Török Antal sádsi lakosok bégymetlen, embertelen bánymódokkal

Vallomások az ifjúságról

Azonos témát dolgoztak fel a **Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem irodalmi színpadai**. Aréna és Szólj a világról címmel. Jevtusenkó, Voznyeszenszkij, Vinokurov, Sallinger, Rilke, Baranyi Ferenc, Mezei András, Soós Zoltán és mások műveiben az ifjúság próbál közhely nélkül, őszintén vallani önmagáról, arról, ami bennünk kusza még, tiszta szívvel illetve meg vágyainkat, szerelmünket, a világhoz való viszonyunkat. Mindenitagadunk, önmegtagadásunk és erővesztésünk. A bennünk ficánkoló ösztönritmusokat, amelyek lázadnak korunk kettősége ellen — és belenyúló szembesítéstünköt önmagunkkal, életmódunk és felfogásunk számos torzulásával. Bizodal-munkról és világéges-félelmünkről is számot adnak.

A Szegedi OTE műsorát Poczik Miklós rendezte és állította össze. Nem törek-

kedtek teljes egészét adni, egy komplett műsor részeként hatott a produkció. A jól megszerkesztett térformák, a sodró ritmus, az egymástól jól váltó hangulati elemek okos egysége erényük volt, azonban a művek megsejtálatásában egyenletesség mutatkozott.

A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem bemutatója gyengébben sikerült (bár néhány jelentékeny szociálkai megoldást, szereplőmozgást is láthattunk), nagyon érződött a szétesettség, az eklektikus összerakhatatlanság a gitáros narrátor szövege és a színvonalas irodalmi anyag között. A hibák ellenére is eléggé egységes (talán túlzottan komor) hangulatot közvetítettek.

Az e napon bemutatottak közül kiemelkedett a **Debreceni Orvostudományi Egyetem** előadásában a **Büvészinas**. Költők szóltak az Emberről, aki életet adott az anyagnak, és ezzel örök elenséget teremtett magának. Emberek gyérteköztek és küzdenek ideggel, értelemmel, értelemmel az emberiség jöbbletéről, és hogy munkájuk eredménye ne a pusztítás eszköze legyen, hogy az ördög munkái helyett az élet építőivé váljanak. Kialtanak kétségbeesésükről, mint Goethe bűvészinasa: „Szellemet idéztem és nem bírok vele!” Szabó András rendező és a szereplők jól oldották meg feladatukat. Elményt jelentett Juhász Ferenc: Az éjszaka képei e költeménye, amelyet drámai erejű, szuggesztív előadsmódban, a kórus elmélyült együttműködésével tolmácsoltak.

Mari György

Az utolsó versenynapon

A Fesztivál utolsó versenynapi három együttes mutatta be összeállítását a Szegedi Egyetemi Színpadon. Kettő közülük ezüst, a **Budapesti Műszaki Egyetem Irodalmi Színpada** pedig kiemelt arany fokozatot kapott műsoráért. Az első, Balázs Bélára emlékező bemutató ötletesen, de ugyanakkor igen szabadon használta fel „A Kétszakállú herceg vára” részleteit összerakott vázát. Zenejüket Bartók műveiből válogatták jó érzékkel, s méltán díjazta a zsűri a **Debreceni Tanítóképző Intézet** előadását a Fesztivál utolsó fokozatú emléklapjával, miként az **Egri Tanárképző Főiskola Irodalmi Színpada** is joggal kapta meg ezt a fokozatot. Az egriek „Riport” című műsora Kamondy László, Sánta Ferenc, Baranyi Ferenc, Bóka László, Somogyi Tóth Sándor, Szabó Lőrinc, Garai Gábor, Soós Zoltán,

Martin du Gard műveiből állt össze egészé, zenei betétül Gershwin: Kedvesem című művét és egy Ave Maria perszifilázt használt föl. A **Budapesti Műszaki Egyetem** Keleti István rendezte „Ismerjétek meg szavaimról” című bemutatója, ha az összeállításban vitatható is volt (szigorúan kronologikus sorrendben következett a költészetről, az írástudó felelőségéről valló versek és prózarészletek) a versmondás kulturáltságáért, a nagyon jó (a Fesztiválon legjobb) színpadi mozgásúgéért, a szavalókórus egyöntetűségéért, a helyes és jól megvalósított rendezői koncepcióért joggal javasolták a bírálók az együttest a kiemelt arany fokozatra.

A Fesztivál utolsó műsora a **Budapesti Műszaki Egyetem** jólsikerült szakmai bemutatója volt.

Zug a taps a Szegedi Tanárképző Főiskola Peter Weiss bemutatója után. Néhány szereplő elindul. Aztán az újabb tapsra ők is ismét a többiek mellé állnak.